

УДК 07.00.02

Криницький Ю. - ст. гр. КТп-42

Тернопільський державний технічний університет імені Івана Пулюя

КОНФЛІКТИ В ПОЛІТИЦІ: СУТЬ, ПРИЧИНИ , ФУНКЦІЇ

Науковий керівник: професор - В. Ніконенко

Органічною властивістю функціонування будь-якого соціуму та його складових частин є конфліктність, яка істотно впливає на всі аспекти життєдіяльності як окремої особи, так і системи, куди вона входить. Специфікою конфліктів у політиці є їх орієнтація на завоювання, утримання та використання владних ресурсів, а також потенційна можливість ескалації і трансформації в зіткнення, що мають екзистенційний характер.

Виступаючи способом розв'язання певних суперечностей, які не розв'язуються іншим шляхом, конфлікти є природнім, неминучим і навіть необхідним явищем суспільно-політичного життя будь-якої країни. Мотиваційна основа їх зумовлена протилежними потребами та інтересами, ціннісними орієнтаціями різних суб'єктів політики. Причому конфлікт виникає лише за умови, коли суб'єктивно-об'єктивні протиріччя трансформуються у відкриту боротьбу сторін, реальне протиборство.

Серед причин, що породжують політичні конфлікти, основними є нерівний доступ до життєвих ресурсів і до влади, яка дає можливість реалізувати корінні потреби та інтереси тих чи інших соціальних груп чи категорій населення. Протиборство ідеологій та соціополітичних орієнтацій переважно є похідним і детерміноване зіткненням соціально-економічних і політичних інтересів.

Всупереч спрощеному, стереотипному уявленню про конфлікт як феномен, що завжди завдає шкоди, сучасні дослідники вказують на його суперечливу природу. Маючи як конструктивний, так і деструктивний потенціал, конфлікти можуть бути злом і добром, гальмом прогресу і його стимулом, сприяти розвитку і вести до деградації. Так, наприклад, виявляючи реальні протиріччя і сприяючи їх розв'язанню, конфлікт виконує роль "запобіжного клапана" чи "відвідного каналу" для зниження і розрядки соціально-політичної напруги. Конфлікт може сприяти ідентифікації учасників політичного процесу, допомагати виявляти друзів і союзників, противників і недоброзичливців. Своєчасне виявлення і урегулювання конфліктів дає можливість ефективно забезпечувати цілісність політичної системи, досягати пріоритету доцентрових тенденцій над відцентровими, підтримувати соціально-політичну стабільність. Неоднорідні і різнопланові часткові конфлікти, накладаючись один на одного, в змозі попередити глибокі розколи та конфронтації в суспільстві. Як свідчить практика, дестабілізація виникає не тому, що виникають конфлікти, а тому, що суб'єкти політики їх нерідко елементарно ігнорують або ж у них відсутнє уміння ці конфлікти урегулювати. Результатом цього можуть бути значні матеріальні, моральні та інші збитки, що негативно позначаються на всіх аспектах суспільного життя.

Актуальним завданням в умовах сучасної України є засвоєння нової конфліктологічної парадигми мислення, оволодіння наукою і мистецтвом урегулювати і розв'язувати конфлікти. Тільки за цих умов конфлікти не становитимуть загрози для процесів державотворення, національного відродження і формування громадянського суспільства, а, навпаки, стимулюватимуть їх, надаючи суспільству динамічності і сприяючи прогресу.